



Bakgrunn for vedtak

Skarvagrovi kraftverk

Vaksdal kommune i Hordaland



Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Tiltakshaver	NGK Utbygging AS
Referanse	201201770-40
Dato	12.08.2016
Notatnummer	KSK-notat 69/2016
Ansvarlig	Øystein Grundt
Saksbehandler	Tor Carlsen

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsvæien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Sammendrag

NGK Utbygging AS søker om å utnytte et fall på 96 meter i Skarvagrovi fra et inntak på kote 620 til en kraftstasjon på kote 524. Vannveien vil bli en 715 meter nedgravd rørgate. Det vil bli anlagt en 780 meter lang ny vei til kraftstasjonen. Middelvannføringen i Skarvagrovi er beregnet til 920 l/s og kraftverket er planlagt med en maksimal slukeevne på 1800 l/s. Utbyggingen vil føre til en redusert vannføring på 700 meter i Skarvagrovi. Det er planlagt slipp av minstevannføring på 100 l/s om sommeren (1.5. til 30.9.) og 26 l/s resten av året. Kraftverket vil ha en installert effekt på 1,4 MW, noe som vil gi en årlig produksjon på 4,9 GWh.

Vaksdal kommune, Fylkesmannen i Hordaland, Hordaland fylkeskommune, Bergen og Hordaland turlag og FNF Hordaland er alle imot prosjektet på grunn av negative virkninger for landskap og friluftsliv. Fylkesmannen har fremmet innsigelse til tiltaket.

En utbygging etter omsøkt plan vil gi om lag 4,9 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon. Dette er en produksjon som er litt mindre enn vanlig for småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De tre siste årene (2013-15) har NVE klarert drøyt 2,0 TWh ny energi fra småkraftverk. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. For at NVE skal kunne gi konsesjon til kraftverket må virkningene ikke bryte med de føringer som er gitt i Olje- og energidepartementets retningslinjer for utbygging av små vannkraftverk. Videre må de samlede ulempene ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket. NVE kan sette krav om avbøtende tiltak som del av konsesjonsvilkårene for å redusere ulempene til et akseptabelt nivå.

Skarvagrovi kraftverk vil produsere 4,9 GWh i et gjennomsnittså og ha en utbyggingskostnad som er over gjennomsnittet for småkraftverk. I vedtaket har NVE lagt vekt på at Skarvagrovi kraftverk vil gi varige sår i et sårbart høyfjellsområde med stor verdi og i et område som har stor verdi for friluftsliv. NVE konstaterer også at kommunen, fylkeskommunen og Fylkesmannen alle er imot at det skal gis konsesjon til Skarvagrovi kraftverk. Etter NVEs vurdering vil ikke de positive sidene ved en utbygging i form av omtrent 4,9 GWh/år i fornybar energi overstige ulempene tilknyttet Skarvagrovi kraftverk.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at ulempene ved bygging av Skarvagrovi kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt.

Småkraftpakke Vaksdal

NVE har foretatt en samlet behandling av seks søknader om tillatelse til bygging av små kraftverk i Vaksdal kommune. De respektive *bakgrunn for vedtak*-notatene for de seks søknadene er angitt i tabellen under.

KOMMUNE	KRAFTVERK	PRODUKSJON (OMSØKT)	PRODUKSJON (GITT)	KSK NOTAT NR.
Vaksdal	Markåni	9,6	9,6	66/2016
	Sædalen	10,3	10	67/2016
	Boge 3	4,9	0	68/2016
	Skarvagrovi	4,9	0	69/2016
	Oddmundsdalen	13,3	0	70/2016
	Moko	7,2	7,2	74/2016
		Sum 50,2	Sum 26,8	

Én søknad er tatt ut av småkraftpakken og vil bli avgjort på et senere tidspunkt. Dette gjelder søknaden om Møyåni kraftverk i Voss. Søknaden om Møyåni kraftverk vil bli sendt som innstilling til Olje- og energidepartementet sammen med innstillingen for søknaden fra Voss Energi AS til overføring av Svartavatn og Krokatjønane til Torfinnsvatn.

Under behandlingen av søknadene har NVE vurdert hver enkelt sak for seg og vurdert sumvirkningene av eksisterende og nye utbygginger der hvor NVE har funnet dette relevant.

En samlet behandling av sakene er valgt for å gjøre det enklere for NVE å vurdere samlet belastning av de konsesjonssøkte tiltakene og gi en mer helhetlig oversikt over fordeler og ulemper for allmenne og private interesser. Samlet høringsutsendelse av sakene gjør det også lettere for høringsparter å vurdere sakene opp mot hverandre og gi mer grundige innspill på samlet belastning.

I høringsperioden for sakene ble det fremmet innsigelser fra Fylkesmannen i Hordaland til søknadene om Oddmundsdalen og Skarvagrovi kraftverk på bakgrunn av samlet belastning i fjellområdene mellom Bergsdalen og Kvamskogen, og til søknaden om Moko kraftverk på bakgrunn av virkninger for anadrom fisk. NVE avholdt innsigelsesmøte med Fylkesmannen i Hordaland den 27.5.2016.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene ved tre av de seks omsøkte små kraftverkene er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. Dette gjelder Moko, Sædalen og Markåni kraftverk. NVE mener ulempene ved bygging av Boge 3, Oddmundsdalen og Skarvagrovi kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt for disse tre kraftverkene.

Samlet vil NVEs positive vedtak i disse tre sakene gi inntil 26,8 GWh i ny fornybar energiproduksjon i et middels år. Vi mener dette vil gi et bidrag til å oppfylle kravet i den felles sertifikatordningen inngått med Sverige. Disse prosjektene vil etter vårt syn ikke ha vesentlige negative virkninger for allmenne og private interesser.

Innhold

Sammendrag	1
Småkraftpakke Vaksdal	2
Søknad	4
Høring og distriktsbehandling	6
NVEs vurdering	18
NVEs konklusjon	23
Vedlegg	24

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra NGK Utbygging AS, datert 20.11.2014:

«SØKNAD OM KONSESJON FOR BYGGING AV SKARVAGROVI KRAFTVERK

NGK-Utbygging AS ønsker å utnytte vannfallet i elva Skarvagrovi i Vaksdal kommune i Hordaland fylke, og søker herved om følgende tillatelser:

I Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til:

- å bygge Skarvagrovi kraftstasjon med tilhørende anlegg som beskrevet i søknad.

II Etter energiloven om tillatelse til:

- bygging og drift av Skarvagrovi kraftverk, med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinjer som beskrevet i søknaden.
- Anleggskonsesjon for bygging og drift av nettilknytningen»

Skarvagrovi kraftverk, hoveddata

TILSIG

Nedbørfelt	km ²	7,44
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	28,9
Spesifikk avrenning	l/(s·km ²)	123
Middelvannføring	l/s	920
Alminnelig lavvannføring	l/s	34
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	126
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	30

KRAFTVERK

Inntak	moh.	620
Avløp	moh.	524
Lengde på berørt elvestrekning	m	700
Brutto fallhøyde	m	96
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,21
Slukeevne, maks	l/s	1800
Minste driftsvannføring	l/s	90
Planlagt minstevannføring, sommer	l/s	100
Planlagt minstevannføring, vinter	l/s	26
Tilløpsrør, diameter	mm	1000
Tilløpsrør, lengde	m	715
Installert effekt, maks	MW	1,4
Brukstid	timer	3300

PRODUKSJON

Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	1,9
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	3,0
Produksjon, årlig middel	GWh	4,9

ØKONOMI

Utbyggingskostnad	mill.kr	17,65
Utbyggingspris	kr/kWh	3,59

Skarvagrovi kraftverk, elektriske anlegg**GENERATOR**

Ytelse	MVA	1,8
Spenning	kV	0,66

TRANSFORMATOR

Ytelse	MVA	2,0
Omsetning	kV/kV	0,66/22

NETTILKNYTNING (kraftlinjer/kabler)

Lengde	m	530
Nominell spenning	kV	22
		Jordkabel

Om søker

NGK Utbygging AS ble etablert gjennom en fisjon av Norsk Grønnkraft AS i 2014 og eies av Akershus Energi, EB, E-CO og Østfold Energi, alle kommunalt og fylkeskommunalt eide energiselskaper. NGK Utbygging har inngått en avtale med grunneieren som har fallrettighetene i Skarvagrovi.

Beskrivelse av området

Skarvagrovi ligger i Bergsdalen øst for Dale i Vaksdal kommune. Elva renner østover fra Moavatnet til Småbrekkevatnet. Det er stort sett bjørkeskog og einer i området. Det går tursti på begge sider av elva. Stien på sørsiden av elva er rester av en gammel militærvei fra Voss til Bergen. Arbeidet med denne veien ble påbegynt i 1926, men ble aldri fullført. Ved Skarvagroviss utløp i Småbrekkevatnet ligger det en villmarksleir som kan benyttes av blant annet skoleklasser til friluftsfornål.

Teknisk plan*Inntak*

Inntaket vil ligge omtrent på kote 620, omtrent 50 meter nedstrøms utløpet fra Moavatnet. Det skal bygges en dam som er 15 meter lang og 2 meter høy.

Vannvei

Vannveien vil bestå av nedgravd rørgate med diameter på 1 meter og lengde på omtrent 715 meter. Rørgatetraseen skal delvis sprenges og delvis graves.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen vil ligge omtrent 80 meter fra utløpet av Skarvagrovi i Småbrekkevatnet. Det skal installeres en francisturbin med installert effekt på 1,4 MW.

Nettilknytning

Det er søkt om egen anleggskonsesjon for nettilknytningen. Det skal legges 530 meter jordkabel til eksisterende nett.

Veier

Det skal anlegges en 780 meter lang vei fra broa ved Kalvahagahaugen til kraftstasjonen. Veien vil gå parallelt med den eksisterende veien langs Småbrekkevatn.

Massetak og deponi

Søknaden anslår at det ikke er behov for deponering av masser i forbindelse med prosjektet.

Arealbruk

Søknaden anslår et arealbehov på 20 dekar i anleggsfasen og 2,4 dekar permanent.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Området er klassifisert som LNF i kommunens arealplan.

Samlet plan

Prosjektet er ikke en del av Samla Plan

Verneplan for vassdrag

Skarvagrovi er ikke med i verneplan for vassdrag

Nasjonale laksevassdrag

Skarvagrovi er ikke nasjonalt laksevassdrag

Fylkesdelplan for små vasskraftverk i Hordaland

Området er i planen klassifisert som friluftsområde av stor verdi. Øvre deler av Skarvagrovi er i planen klassifisert som sårbart høyfjell med stor verdi.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. Søknaden ble sent ut på høring sammen med søknadene om Oddmundsdalen, Moko, Markåni, Sedalen og Boge 3 kraftverk i Vaksdal og søknaden om Møyåni kraftverk i Voss. NVE var på befaring i området den 25.8.2015 sammen med representanter for søkeren, kommunen, Fylkesmannen og Bergen og Hordaland turlag. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

Høringspartenes egne oppsummeringer er referert der hvor slike foreligger. Andre uttalelser er forkortet av NVE. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettsider.

NVE har mottatt følgende kommentarer til søknaden:

Vaksdal kommune oversendte vedtaket fra kommunestyret den 12.5.2015:

Følgende vedtak ble gjort spesifikt for Skarvagrovi:

«Vaksdal kommune rår frå at det vert gjeve konsesjon for Skarvagro i kraftverk. Tiltaket medfører eit stort naturinngrep og gjev ei heller beskjeden kraftmengde på ca 5 GWh, på grunn av fallenergi på berre 96 m. Tiltaket ligg ved inngangen til eit svært viktig lokalt og regionalt friluftsområde i Bergsdalsfjella. Frå før er Bergsdalsvassdraget sterkt prega av vasskraftutbyggingar og inngrep som gjev problem med tilgroing i vassdraget. Ein del urørte og særmerkte sideelvar er difor viktig å ta vare på. Skarvagro har særprege naturkvalitet og tiltaket fører til kraftig reduksjon av vassføringa i elva. Elva er ein viktig del av landskapsbildet sett frå militærvegen. Frå Småbrekkevatnet og sørvestover har ein starten på i eit større område utan naturinngrep. Ei utbygging av Skarvagro i kraftverk vil medføre eit tap av inngrepsfrie område (INON) på 0,94 km².»

Følgende vedtak ble gjort for småkraftpakken generelt:

«Eitt av dei seks omsøkte kraftverka i Vaksdal peikar seg svært negativt ut i friluftssamanheng og tap av INON-område. Det gjeld Skarvagro i kraftverk i Bergsdalen, som er innfallsporten til eit viktig regionalt friluftsområde med hytter og t-merka løyper.

Vaksdal kommune er også negativ til Boge 3 kraftverk ovanfor Boge og Vaksdal ved Sørfjorden. Vassdraget vert nytta av Vaksdal kommune som drikkevasskjelde for tettstaden Vaksdal og Boge med ca 1200 innbyggjarar. Det har også ein stor lokal friluftsverdi og ein fjernar vatn frå det frå før kraftig regulerte Vaksdalvassdraget.

Vaksdal kommune kan gå inn for Markåni kraftverk ved Bolstadfjorden og Sædalen kraftverk ved Vaksdal dersom gode avbøtande tiltak vert pålagt.

Når det gjeld Moko kraftverk på Dale går Vaksdal kommune mot det omsøkte alternativet på grunn av at det får svært negativ effekt på eit viktig oppvekstområde for sjøaure. Dette kan løysast ved eit tidlegare vurdert alternativ med gode avbøtande tiltak.

Oddmundsdalen er ein negativ til på grunn av bygging av permanent veg inn i eit urørt område. Dette kan løysast ved å reetablere terrenget etter at anleggsarbeida er avslutta.»

Fylkesmannen i Hordaland uttalte seg den 27.3.2016:

Fylkesmannen oppsummerte uttalelsene til småkraftpakken med følgende:

«Vurdering av samla belastning tilseier at det ikkje må opnast for ny kraftutbygging i fjellområda mellom Bergsdalen og Kvamskogen. Fylkesmannen vektlegg regionale friluftsverdiar og naturkvalitetar høgt i arealforvaltinga i desse fjellområda.

Fylkesmannen fremjar motsegn mot bygging av Møyåni, Skarvåni og Oddmundsdalen kraftverk.

Moko kraftverk vil påverke bestanden av sjøaure i Dalevassdraget negativt. Fylkesmannen har motsegn til prosjektet slik det ligg føre.

Også Sædalen og Markåni kraftverk vil få negative verknader på landskap og natur. Eventuell utbygging må skje etter alternativ som gir minst moglege skjemmande inngrep.»

Følgende ble vurdert spesifikt for Skarvagrovi:

«Utbygginga ligg innafor eit område med A-verdi for friluftsliv, og sårbart fjellområde, jf. fylkesdelplanen. Området har særlege verdiar i både lokal og regional samanheng. Planlagt utbygging er i strid med både kommuneplanen og fylkesdelplanen.

Det er gjennomført omfattande kraftutbygging i Bergsdalsvassdraget. Utbygginga vil føre til nye inngrep i eit av dei viktigaste større samanhengande naturområde i fylket, med store kvalitetar i samband med friluftsliv, opplevingsverdi, naturmangfold. Fjellområdet mellom Kvamskogen og Bergsdalen har verdi for befolkninga i heile Bergensregionen, og må etter vår oppfatning sikrast for komande generasjonar. Det må ikkje opnast opp for nye utbyggingsprosjekt, sjå også omtale under Møyåni kraftverk.

Utbygginga vil vere svært negativet for villmarksleiren for barn og unge ved Småbrekkevatnet, som gjennom mange år er utvikla til eit populært og viktig område for ulike aktivitetar knytt til lek og friluftsliv, som telting, fiske og turgåing med meir. Vassdraget har fine kvalitetar for friluftsliv. Fylkesmannen meiner utbygginga vil bli godt synleg frå området som nyttast i denne samanheng, også frå den gamle militærvegen som vert nytta som turveg frå Småbrekke og vidare inn i fjellet. Det ligg fleire turlagshytter ein kan nå med utgangspunkt i Småbrekke, som Gullhorgabu, Vending og Høgabu. Avbøtande tiltak vil ikkje minke den reelle konflikten med natur og opplevingsverdiar. Søkjar undervurderer konfliktnivået tilknytt landskap og friluftsliv.

Konklusjon

Bygging av Skarvagrovi kraftverk vil redusere og fragmentere eit større samanhengande naturområde i regionen. Lokale og regionale verdiar knytt til landskap og friluftsliv bør ha prioritet framfor fleire utbyggingar i dette området. Utbygginga er i strid med gjeldande arealplanar. Positive verknader ved utbygginga er langt lågare enn dei negative verknadene.

Fylkesmannen fremjar motsegn til bygging av Skarvagrovi kraftverk.»

Hordaland fylkeskommune vedtok følgende uttalelse den 26.3.2015:

«Av omsyn til sårbart landskap, friluftsliv og samla belastning for området rår Hordaland fylkeskommune frå utbygging av Skarvagrovi kraftverk.»

I saksfremstillingen er saken oppsummert på følgende vis:

«Som for Oddmundsdalen kraftverk er potensielle konfliktar i samband med utbygging av Skarvagrovi kraftverk først og fremst knytte til landskap og friluftsliv. Som i nabodalen grip utbygginga inn i sårbart høgfjell av «stor verdi» og regionalt friluftsområde av «stor verdi». I slike område seier Fylkesdelplan for små vasskraftverk at ein skal vera «restriktiv» og «visa varsemd».

Skarvagrovi kraftverk er planlagd i den same urørte delen av Bergsdalsfjella som Oddmundsdalen kraftverk, noko som vil auka totalbelastninga på landskapet og det naturopplevingsbaserte friluftslivet. Militærvegen frå Småbrekke langs Skarvagrovi mot Gullhorgbu er ein viktig innfallsport til eit kjerneområde for friluftslivet i Hordaland.

Kraftverket med inntaksdam, røyrgate, vegbygging og redusert vassføring i til dels sårbart høgfjell og i eit friluftsområde av stor verdi, vil difor etter fylkesrådmannen si vurdering vera i

strid med retningslinene i Fylkesdelplan for små vasskraftverk og også Klimaplan for Hordaland sin strategi om at energiproduksjonen må skje «med omsyn til naturmangfald, friluftslivområde og store landskapsverdiar».

Fylkesrådmannen vil difor ikkje rå til søknaden.»

Bergen og Hordaland turlag uttalte seg til saken den 24.3.2015:

«Friluftssinteresser

I området kring Småbrekkevatnet finn vi eit svært vakkert kulturlandskap. Ved Nestestølen er det tilrettelagt for friluftslivaktivitet. På flaten ved Nestestølen vert det om somrane arrangert villmarksleir for barn og unge. Dette er eit positivt og svært flott tiltak. Området inngår i eit større samanhangande friluftslivområde og er ei svært viktig innfartsåre til fjellheimen i Bergsdalsfjella. (...)

I "Område for friluftsliv: Kartlegging og verdsetting av regionalt viktige område i Hordaland" (Fylkesmannen i Hordaland/ Hordaland fylkeskommune 2008) er området "Bergsdalen" vurdert som "Svært viktig" (Verdiklasse A) for friluftslivet. Frå porten ved Småbrekke, fylkesveg 314, er det skilta både mot Moastølen, Høgabu og Gullhorgabu. Området er svært godt tilrettelagt for friluftslivaktivitet. Den DNT-merka turstien følgjer langs den gamle militærvegen til Samnanger på sørsida av elva Skarvagrovi. (...)

Vi ber NVE leggja til grunn retningslinje R7 i fylkesdelplan for små vasskraftverk i Hordaland 2009 – 2021 i vurderinga av Skarvagrovi kraftverk: "Ein bør vise varsemd ved utforming av ny vasskraftutbygging, slik at tiltaka ikkje reduserar opplevingskvalitetane i friluftsområde med stor verdi. Gjennom konkret utforming skal ein søkje å gjere tiltaket til ein positiv ressurs for friluftslivet". (...)

Kulturminne

"Det går ein militærveg opp fjellsida frå Trengereid og over til Haugsdal i Bergen. Vegen vart bygd i 1920 og skulle binda saman militærvegen frå Voss til Småbrekke i Vaksdal, vidare til Kvitingen i Samnanger og så vidare Trengereid, over Brekkedalen, ned til Kalandsvatnet og til militærbasen Ulven i Os. Her står det att å dokumentera kulturminne langs vegen og historikken til vegen".

Kraftstasjon og røyrgatetrasé er planlagt på nordsida av Skarvagrovi. Militærvegen går på sørsida av Skarvagrovi. Sjølv om kraftanlegget vil vera lokalisert på andre sida av elva vil det påverke landskapsinntrykket. Militærvegen inngår i eit kulturlandskapsbilete. Vi ber om at NVE legg til grunn retningslinje R8 i fylkesdelplan for små vasskraftverk 2009 – 2021: "1. I område med direkte tilknytning til verneverdige kulturminne og kulturmiljø skal ein vise varsemd med løyve til ny vasskraftutbygging". (...)

Konklusjon

Med omsyn til å ivareta inngrepfri natur, kulturminnelandskapet og friluftslivverdiar, så rår vi frå at det vert gjeve løyve til Skarvagrovi kraftverk.»

FNF Hordaland uttalte seg til saken den 30.3.2015:

«Skarvagrovi kraftverk er planlagt lokalisert ved Småbrekkevatnet, ein mykje brukt innfallsport til fjellområdet Bergsdalen. Frå Småbrekke er det T-merka løype inn mot

turistforeiningshyttene Gullhorgabu, Høgabu og Vending (alle Bergen og Hordaland Turlag). Området er lett tilgjengeleg og er mykje nytta til overnattingsturar og til dagsturar. Denne delen av Bergsdalen er særleg viktig for barnefamiliar, då dagsetappane er korte og det er gode løyper og god standard på hyttene. Gullhorgabu er den nyaste hytta til Bergen og Hordaland Turlag, og vart opna sommaren 2014. Dette har medført ei kraftig auke i ferdselen i området, og Gullhorgabu hadde i 2014 heile 1200 overnattingar og langt fleire besøkande på dagsetapper. Ein opplever også ei auke i besøkstala til nabohyttene.

Ved Småbrekkevatnet er det etablert ein villmarksleir, som er mykje nytta til friluftsliv og fiske sommartid. Området er også godt egna til folk med funksjonshemming. Dette er eit av dei mest brukte friluftsområda i Vaksdal kommune, og har stor verdi spesielt for barn og unge.

Sjølv om den omsøkte utbygginga ikkje vil vere til direkte hinder for utøving av friluftsliv i området, meiner vi at den vil medføre ei stor negativ belastning for friluftslivet på grunn av planlagt terrenginngrep og reduksjon av vassføring i elva Skarvagrovi. Dette vil redusere landskaps- og opplevingsverdien i området.

Utbygginga medfører ein reduksjon av INON sone 2 på 0,94 km² og 0,25 km² reduksjon sone 1. Årsproduksjonen på under 5 GWh kan ikkje seiast å vege opp for dei samfunnsmessige, negative konsekvensane av denne utbygginga. I tillegg er den samla belastninga i Bergsdalen allereie stor, på grunn av tidlegare utbyggingar.

FNF Hordaland rår frå utbygging av Skarvagrovi kraftverk av omsyn til friluftsliv, INON og den samla belastninga i området.»

FNF Hordaland ber også NVE om å vurdere sumvirkningar for pakken av småkraftsaker og for andre større saker NVE har til behandling samtidig.

Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard uttalte seg til planene den 19.3.2015. Direktoratet mener tiltaket ikkje vil komme i konflikt med mineralressurser av regional eller nasjonal verdi.

Statens vegvesen region vest uttalte seg til saken den 5.1.2016:

«Statens vegvesen har ikkje merknader til bygging av kraftverket.

Tilkomst til kraftverket vil vera frå eksisterande private vegar. Det må søkjast om utvida bruk av avkøyrsløp til fylkesvegen (fv. 314).

Vert det gjeve løyve til bygging av kraftverk vil Statens vegvesen vera ein part i diskusjonar med omsyn til det som er nemnd ovanfor.»

BKK nett AS uttalte seg om saken den 23.1.2015:

«BKK Nett er utgreiingsansvarleg for det regionale kraftsystemet i «BKK-området og Indre Hardanger» og er i tillegg netteigar av regional- og sentralnettet i denne regionen. BKK Nett er òg eigar av store delar av distribusjonsnettet i denne regionen. BKK Nett eig ikkje distribusjonsnett i Voss kommune, men kommunen er omfatta av utgreiingsområdet vårt.

Oddmundsdalen kraftverk og Skarvagrovi kraftverk ligg i vårt distribusjonsnett og vil mate sin produksjon inn mot transformering i Kaldestad. Sædalen kraftverk ligg i vårt distribusjonsnett og vil mate sin produksjon inn mot transformering i Samnanger. Moko kraftverk og Markåni kraftverk ligg i vårt distribusjonsnett og vil mate sin produksjon inn mot transformering i

Dale. Møyåni kraftverk ligg i Voss Energi sitt distribusjonsnett, men under vårt utgreiingsområde.

For å kunne gje nettilknytning til dei planlagde kraftverka i vårt området er det nødvendig å bygge ut nettet. Netttiltak i regional- og sentralnettet er presentert i Kraftsystemutgreiinga (hovudsakeleg i tabell 5.1 og 6.5), som ligg på www.bkk.no/kraftsystem.

BKK Nett er òg i gang med ein analyse for å kartlegge nødvendige tiltak i distribusjonsnettet for å etablere nettkapasitet til alle kjente kraftverk i vårt område. Analysen er forventa ferdigstilt i løpet av februar. Me har fortløpande kontakt med kraftverksutbyggjarar om resultat i denne analysen. Oddmundsdalen, Skarvagrovi, Sædalen, Moko og Markåni kraftverk inngår i denne analysen.»

Søkers svar på høringsuttaalelsene:

«Vaksdal kommune

Vaksdal kommune har fattet vedtak om det skal frarådes at det gis konsesjon for Skarvagrovi kraftverk. Som begrunnelse anføres det at tiltaket medfører et stort naturinngrep sett opp mot kraftmengden som produseres. Videre anføres det at tiltaket ligger ved inngangen til viktig friluftsområde. Dernest anføres det at Bergdalsvassdraget er sterkt preget av kraftverkutbygginger og andre utbygginger som har medført tilgroing i vassdrag. Det anføres også at tiltaket medfører en kraftig tilgroing.

NGK Utbygging er ikke av den oppfatning at tiltaket er å anse som et stort naturinngrep all den tid rørtraseen kun er på 695 meter samt at den skal graves ned.

Som friluftsområde vil Skarvagrovi ikke bli nevneverdig berørt når utbygging er ferdigstilt. Rørtrasé vil graves ned, inntaksdam vil være liten og lite synlig, og kraftstasjonen vil bygges som en tilnærmet naturlig del av terrenget med naturlige fargevalg som gjør at bygget blir godt tilpasset de lokale byggeskikkene.

NGK Utbygging har ingen kommentarer til at Bergdalsvassdraget er sterkt preget av kraftverkutbygginger, men mener at det blir urimelig at dette skal kunne brukes som et selvstendig argument. Videre blir det anført at denne utbyggingen har ført til tilgroing i vassdrag. Dette vil ikke være tilfelle for utbygging av Skarvagrovi kraftverk av flere grunner. For det første blir det i Ecofact rapport 26 påpekt at vegetasjon i og langs elven er temmelig fraværende med unntak av noe mose på enkelte steiner. Det er i den sammenheng verdt å merke seg at det vil sikres en minstevannføring som hindrer at bekken tørrlegges. Videre konkluderes det med i Ecofact rapport 26 at en reduksjon av vannføringen ikke vil medføre tilgroing. Det vil oppstå flommer i Skarvagrovi som tidligere, og flommene vil renske vegetasjon i elveløpet og elvebredden slik det gjøres i dag. Slukevnen til kraftverket er betydelig mindre en flomtoppene, så det vil være god flomvannføring i elva etter endt utbygging.

NGK Utbygging er ikke uenig i Vaksdal kommunes anførsel om elven er en viktig del av landskapsbildet, men i motsetning til Vaksdal kommune er ikke NGK Utbygging enig i at tiltaket vil redusere denne opplevelsen. Elven vil ikke tørrlegges og rørtrasé vil graves ned slik at kraftverket ikke på noen som helst måte vil være til sjenanse for bruken av natur og friluftslivet. Vannføringen i elva er i tørre sommerperioder under den foreslåtte minstevannføringen, og i slike tilfeller vil det ikke være forskjell ut i fra dagens situasjon.

NGK Utbygging stiller seg positiv til å foreta avbøtende for å begrense tiltakets inngripen på kulturlandskap, friluftsliv og det biologiske mangfold.

Fylkesmannen i Hordaland

Fylkesmannen i Hordaland anfører at bygging av Skarvagrovi kraftverk medfører bortfall av inngrepsfritt naturområde samt at det vil fragmentere verdifulle fjellområder. NGK Utbygging bestrider ikke det faktum at utbygging vil berøre inngrepsfri naturzone, men er av den klare oppfatning at, siden området regnes for kun å ha middels verdi, vurderes konsekvensen til å være liten negativ. Dette støttes også opp om av Ecofact rapport 26. OED har imidlertid i juni 2015 besluttet å ta ut begrepet inngrepsfrie naturområder, da det er en meget teoretisk tilnærming. De ønsker heller at det utøves skjønn, noe som er fornuftig.

Videre anføres det at utbyggingen er en innfallsport til viktige turveier og stier inn til flere turlagshytter. Det legges til grunn at denne anførselen er noe dårlig formulert, da tolkningen av formuleringen slik den står, innebærer at utbyggingen medfører økt mulighet for tilgang til fjellheimen. Dette er noe som NGK Utbygging utelukkende oppfatter som positivt.

Følgelig tolkes Fylkesmannens anførsel dithen at Skarvagrovi er en viktig inngangsport til viktige turveier og stier inn til flere turlagshytter. Dette er et utsagn som bare i begrenset grad medfører riktighet. En utbygging av et Skarvagrovi kraftverk vil i svært liten grad kunne sees eller merkes fra stien, særlig når kraftverket er ferdig utbygget da det er viktig for NGK Utbygging at kraftverksbygninger ikke er skjemmende eller stikker seg ut i naturen. Av den grunn vil ikke tiltaket få de konsekvensene for friluftslivet som Fylkesmannen anfører.

Til slutt anfører Fylkesmannen at NGK Utbyggings vurdering av frilftsverdier ikke er i samsvar med nasjonal politikk. Den statlige friluftspolitikken har som følgende nasjonale mål at alle skal ha mulighet til å drive friluftsliv, områder av verdi skal sikres og forvaltes slik at naturgrunnlaget blir tatt vare på, og at allemannsretten skal holdes i hevd. Dette følger av prop. 1 S (2013-2014) samt Nasjonal strategi for et aktivt friluftsliv fra 2013.

En utbygging av Skarvagrovi kraftverk vil på ingen som helst måte hindre at «alle» kan drive friluftsliv. Det har blitt slått fast i Ecofact rapport 26 at den søkte løsningen berører et område av middels verdi. Videre vil rørgatetraseen ligge i et område som er vanskelig tilgjengelig for den gjengse turgåer på grunn av dets bratte beliggenhet.

Allemannsretten er en rett som en nødig må tukle med. Allemannsretten står sterk både når det kommer til muligheten til å dra nytte av natur og friluftsliv som Norge har å by på. Det er få prinsipper som står sterkere i den norske rettsoppfatningen enn hva allemannsretten gjør og av den grunn er det også på sin plass at allemannsretten holdes i hevd. Det kan vanskelig argumenteres for at en utbygging av Skarvagrovi kraftverk innskrenker denne retten på noen som helst måte. Fri ferd i utmark vil være like gjennomførbart før, som etter utbygging.

Til slutt blir det anført at positive konsekvensene er langt lavere enn de negative konsekvensene. NGK Utbygging deler ikke Fylkesmannen oppfatning på dette punktet. For det første er de positive konsekvensene langt større enn det en kan ta høyde for på et nåværende tidspunkt. Det eneste sikre vi vet er at det er stadig behov for at det utvinnes mer energi, og skal en nå klimamål må en også legge til rette for fornybar energi. De negative konsekvensene vil bare i begrenset grad påvirke friluftslivet i en kort periode av året. Man må huske at turstiene i stor grad benyttes i sommerhalvåret, men kraftverket vil kunne produsere i alle

årets dager. Vinteren med snødekkede områder vil ikke området være forandret på annen måte enn et synlig kraftstasjonsbygg.

Av den grunn er NGK Utbygging av den oppfatning at våre friluftsverdier i det hele og vesentlige er i samsvar med friluftsverdiene som har blitt lagt til grunn i nasjonal politikk.

Hordaland fylkeskommune

Fylkesrådmannen fraråder at det gis konsesjon for søknad om utbygging av Skarvagrovi kraftverk og legger i all hovedsak til grunn samme begrunnelse som ve Oddmundsdalen kraftverk. For det første anfører Fylkesrådmannen at prosjektet er i strid med Klimaplan for Hordaland sin strategi for å produsere fornybar energi, og for det andre er prosjektet i strid med Fylkesdelplan for små vannkraftverk i Hordaland sine overordnede rammer for miljø og utbyggingsrammer.

Det blir i den sammenheng lagt til grunn at kraftverksutbyggingen skal foregå i et særlig sårbart høyfjellsområde av stor verdi. Det har ikke fra Fylkeskommunens side blitt foreslått noen avbøtende tiltak for senke konfliktnivået, men NGK Utbygging er av den oppfatning at dersom det under anleggsarbeid vil være fokus på å unngå inngrep utover de arealer der inngrepene er unngåelig, vil dette være tilstrekkelig som avbøtende tiltak, sammen med minstevannføring og nedgravd rørtrasé.

Det fremgår av Klimaplan for Hordaland at konsekvensene ved utbygging av vannkraft er knyttet til tap av biologisk mangfold som er avhengig av vannføring, friluft- og landskapsverdier ved tap av fosser og synlige vannstrenger og tap av kulturminner. I Ecofact rapport 26 ble det ikke rapportert om noen truede eller spesielt verdifulle naturtyper innenfor influensområdet. Det ble heller ikke påvist noen nasjonale rødlistearter innenfor influensområdet som vil bli direkte berørt av de planlagte inngrep. I tillegg er elvene heller ikke egnet som gyte- eller leveområde for fisk.

For å bøte på eventuelle tap i det biologiske mangfold, ble det foreslått å innføre minstevannføring. Ved utbygging av Skarvagrovi kraftverk, er det allerede bestemt at det skal være en minstevannføring for å sikre tilstrekkelig tilsig, men også for å begrense inngrepets omfang. Videre legges det vekt på i Klimaplan for Hordaland en satsning på småkraftverk er viktig inntektskilde for landbruket. Dette gjelder særlig i distriktene hvor småkraft virker som et insentiv for å opprettholde bosetning, samt at det medvirker til lokal verdiskapning.

I klimaplanenes strategi B heter det at Hordaland skal være en forgangsregion i produksjon og lagring av fornybar energi. Med en slik holdning som Fylkesrådmannen fremmer, fremstår det som om Fylkesrådmannen går imot Hordaland fylkes uttalte strategi. En slik uttalelse fremstår mer som et rent politisk utspill, fremfor en vurdering av behovet for økt lokal verdiskapning og økt produksjon av fornybar energi. Til slutt er det verdt å merke seg at Hordaland fylke har som overordnet mål «å produsere og distribuere energi for øke andelen og mangfoldet av fornybar energi». Eneste måten å sikre dette på er å gi sin støtte til konsesjonssøknader.

Av den grunn er NGK Utbygging av den klare oppfatning at en utbygging er i god harmoni med Klimaplan for Hordaland. Videre er det viktig å ha i tankene at utvinning av fornybar energi blir stadig viktigere i hverdag preget av aktivitet avhengig av fossile brennstoffer. Småkraftverk er i den sammenheng en kritisk brikke i arbeidet mot en mer miljøvennlig hverdag.

Det fremgår av Fylkesdelplan for små vannkraftverk i Hordaland at «for framtida har auka bruk av fornybare energikjelder ein sentral plass i energipolitikken, ikkje minst i lys av dei store klimautfordringane. Bygging av små vasskraftverk kan i tillegg medverke til lokal busetting og verdiskaping». Videre har Hordaland som mål for utbygging, for det første at «Hordaland vil stimulere til og ynskjer auka bruk av fornybare energikjelder», for det andre at «tilgangen på energiressurser skal gje verdiskaping og danne grunnlag for næring», for det tredje at utbygging av ny energiproduksjon skal gje verdiskaping og danne grunnlag for næring, og for det fjerde at «ny fornybare energiproduksjon i små-, mini- og mikrokraftverk må ta omsyn til naturmangfald, friluftsområde og store landskapsverdiar.»

Det blir i Fylkesdelplan for små vannkraftverk påpekt at en sterk reduksjon av vannføring i forbindelse med kraftutbygging kan gjøre området mindre attraktivt for utøving av friluftsliv, særlig der hvor friluftslivet er knyttet til rafting, padling, bading og fiske. Det er alment kjent at bading og fiske utøves i de fleste fjellvann så lenge de er tilgjengelige og forutsetningene for utøvelse er der. Skarvagrovi er en såpass bratt og kort elv at tradisjonell padling i elva er lite sannsynlig. Rafting i en så liten elv som Skarvagrovi er også lite sannsynlig, da en utøvelse av dette for det første er svært risikabelt på grunn av elvas topologi, samt at utøvelse kun vil kunne skje under de største flommene – altså et meget lite grunnlag for å drive med padling i Skarvagrovi. Videre vil inntaksdammen være av så små proporsjoner at den omtrent ikke kan observeres fra turstien. NGK Utbygging etterstreber at vår kraftverk i så stor grad som mulig skal tilpasses omgivelsene rundt slik at kraftverket i så liten grad som mulig vil oppleves som et inngrep i naturen.

Det er klart at utbygging av Skarvagrovi vil sikre en økt bruk av fornybare energikilder. Videre vil utbygging av Skarvagrovi sikre verdiskaping og arbeidsplasser, i særlig stor grad under utbygging ved bruk av lokale entreprenører så langt det lar seg gjøre. Videre følger det av Ecofact rapport 26 at virkningsomfanget vurderes kun til middels negativ da området kun har middels verdi. Det er videre klart at fordelene knyttet opp til utbygging langt på vei, opphever ulempene en utbygging eventuelt måtte ha. En viktig årsak til dette er muligheten for avbøtende tiltak som å sikre minstevannføring, fjerne anleggsvei når utbygging er ferdig, samt å at det under anleggsarbeid rettes et sterkt fokus mot å unngå inngrep som går utover de arealer der hvor inngrep er uunngåelig. Inngrepsområdet til rørgaten vil også tilstrebes å bli så lite som mulig.

Direktorat for mineralforvaltning

DMF vurderer at kraftverkets beliggenhet og begrensede omfang ikke vil komme i konflikt med registrerte mineralressurser. NGK Utbygging har ingen kommentarer til uttalelsen.

Statens vegvesen vest

Statens vegvesen har ikke merknader til bygging av kraftverket.

BKK Nett

BKK Nett påpeker at for å kunne gi nettilknytning til Skarvagrovi kraftverk i deres område er det nødvendig å bygge ut nettet. NGK Utbygging stiller seg positiv til å bidra til at dette kan gjennomføres på en hensiktsmessig og forsvarlig måte. Videre har BKK Nett satt i gang en analyse for å kartlegge de nødvendige tiltak i distribusjonsnettet for å etablere nettkapasiteten til alle kjente kraftverk i deres område. NGK Utbygging stiller seg positiv til denne kartleggingen og vil så langt det lar seg gjøre bidra til at denne kartleggingen blir så

utfyllende og presis som mulig. BKK Nett har videre ingen motforestillinger til utbygging av Skarvagrovi kraftverk.

Bergen og Hordaland turlag

Bergen og Hordaland turlag fraråder at det gis konsesjon til utbygging av Skarvagrovi kraftverk. De anfører at NVE må legge til grunn retningslinjene R7 i fylkesdelplan for små vannkraftverk i Hordaland. Videre anfører de at hensynet til inngrepsfri natur, kulturminnelandskap og friluftsverdier tilsier at konsesjonssøknad skal avslås.

På flaten, i området hvor kraftstasjonen er prosjektert arrangeres det sommerstid en villmarksleir for barn og unge. NGK Utbygging deler turlagets oppfatning av at det er et viktig og positivt tiltak, men klarer ikke å finne argumenter for at det søkte tiltaket skal være til hinder for fortsettelsen av denne leiren. Videre blir det påpekt at grunneier har gjort en god jobb ved å legge til rette for allmenn bruk av Nestestølen. Dette er et tiltak vi i NGK Utbygging støtter fullt og helt ut og ønsker å være en bidragsyter til at denne bruken kan fortsette i samme omfang. Det kan i den sammenheng også vises til at det vil bli lagt opp til at grunneier kan bruke kraftstasjonen som en visningsstasjon for skoleklasser som en ekstra aktivitet under besøk på villmarksleiren.

Det blir anført at området er svært godt tilrettelagt for friluftaktiviteter. Ved utbygging vil området fortsatt være godt tilrettelagt for friluftaktiviteter. Det bemerkes således fra NGK Utbygging sin side at støy og estetisk utforming vil være av en slik grad at det vil passe inn i landskapet og ikke vil være skjemmende for brukerne av området. Dette gjøres blant annet ved at det vil tas i bruk et stillegående aggregat i tillegg til at det vektlegges revegetasjon og ivaretagelse av ytre miljø.

NGK Utbygging er av den oppfatning at utbygging av Skarvagrovi kraftverk ikke er i konflikt med retningslinje R7 i fylkesdelplan for små vannkraftverk i Hordaland. Med de avbøtende tiltak som er foreslått foreligger ingen særskilte grunner som skulle tilsi at det vil oppleves en redusert opplevelseskvalitet i dette friluftsområdet. Under alle omstendigheter gjelder denne retningslinjen friluftsområder av stor verdi, og dette området har blitt karakterisert til å være av middels verdi slik at NGK Utbygging er av den oppfatning at påstand/anførsel ikke tas med i helhetsvurderingen. NGK utbygging stiller seg også spørsmålet om et småkraftverk er så ille i naturen som det fremstilles av Bergen og Hordaland turlag, eller om dette er påstander mer av prinsipiell art. NGK Utbygging mener at et småkraftverk som er godt tilpasset omgivelsene snarere vil være et bidrag til å forstå samspillet mellom mennesker og natur, og at i det samfunnet vi lever i i dag er avhengig av energi – og at den må lages på renest mulig måte. NGK utbygging setter opp informasjonsskilt på alle sine kraftverk til opplysning for allmennheten og hvor mange husstander kraftverket produserer energi til.

Videre anfører turlaget at kraftverket vil være til sjenanse for brukere av militærvegen selv om kraftverket blir liggende på andre siden av elven fordi det vil påvirke landskapsbildet. Det blir i den sammenheng ytret et ønske om at NVE legger til grunn retningslinje R8 som sier at i område med «direkte tilknytning til verneverdige kulturminner og kulturmiljø» skal en være varsom med å gi konsesjon. NGK Utbygging har kommet til den vurderingen at kraftverket ikke er i direkte tilknytning til militærvegen. Dette støttes opp i Ecofact rapport 26. Videre har Hordaland fylkeskommune opplyst i brev til NGK Utbygging at det ikke er registrert noen automatisk fredete kulturminner eller andre verneverdige kulturminner i området. Følgelig er NGK Utbygging av den klare oppfatning at anførselen ikke tas til følge.

Til slutt anføres det bortfallet av INON-sone 1 og -sone 2 virker inn på samme området som Oddmundsdalen kraftverk slik at NVE må kumulere begge disse vurderingene når det fattes en avgjørelse om det skal gis konsesjon. Skal en slik vurdering legges til grunn, vil det være lite hensiktsmessig i søke konsesjon på én og samme tid. Da vil det være mer hensiktsmessig å vente på svar på én søknad før det sendes inn søknad på nytt kraftverk. Dette er både dårlig samfunnsøkonomi og ressurskrevende for alle parter, og kan være med på å danne feil beslutningsgrunnlag fordi hver søknad ikke vurderes individuelt. Følgelig mener NGK Utbygging at det må foretas en individuell vurdering av hvert kraftverk og belastningen det medfører. INON begrepet er også tatt ut av behandlingen i juni 2015, og NVE skal heretter vise mer skjønn enn å legge en teoretisk INON beregning til grunn. Forutsetningene for hva som er et teknisk inngrep er et av punktene som det har vært stor diskusjon rundt, da for eksempel hytter og mindre kraftlinjer ikke påvirker INON, mens et kraftverk gjør det.

FNF Hordaland

FNF Hordaland fraråder å gi konsesjon av hensyn til friluftsliv, landskap, INON, biologisk mangfold og eksisterende belastning i området.

NGK Utbygging er kjent med at Bergsdalen i noe utstrakt grad brukes til friluftslivsaktiviteter. Det er også en rekke merkede turløyper i området. NGK Utbygging er likevel kjent med at Skarvagrovi i liten grad brukes til friluftaktiviteter blant annet på grunn av dens topografi.

Som det blir påpekt i ovennevnte svar, vil ikke utbygging av Skarvagrovi kraftverk påvirke landskapet i nevneverdig grad. I Ecofact rapport 2008-37 er også området vurdert til å ha liten verdi i motsetning til hva FNF Hordaland, som legger ned påstand om at område har «stor verdi». Det foreligger per nå ikke noe grunnlag for deres påstand, og det er således vanskelig å kunne ta til følge deres påstand. Videre legger FNF Hordaland uforholdsmessig stor vekt på INON-begrepet. Departementet har gitt klart uttrykk for at INON ikke lenger skal være med i vurderingen fordi det er en alt for teoretisk tilnærming til verdisettingen. Følgelig må inngrepets omfang vurderes konkret og individuelt ut ifra hvor sårbart området er. Når det, som i foreliggende tilfelle er snakk om et område av liten verdi, ble det av fagkonsulent vurdert til at inngrepet hadde middels negativ påvirkning. Ser en dette i sammenheng med fordelene av å bygge et nytt kraftverk som produserer fornybar energi, taler sterke grunner for at det skal gis konsesjon.

FNF Hordaland legger så til grunn at det biologiske mangfoldet vil være skadelidende dersom det gis konsesjon. NGK Utbygging deler ikke FNF Hordalands oppfatning. Som det blir påpekt både i høringsuttalelse og i Ecofact-rapporten foreligger det to kjente hekkehyller for hubro omtrent 1 km fra influensområdet. Det er klart at dette langt på vei er tilstrekkelig avstand til at en utbygging ikke vil få konsekvenser for hubroen. FNF Hordaland postulerer at det hubroen bruker Skarvagrovi både til reir, opphold og jakt uten å underbygge dette. NGK Utbygging har vanskelig for å akseptere en slik påstand når denne ikke kan underbygges i tillegg til at ingen av de andre høringspartene har kommet med innspill på dette punktet. Videre kommer det ettertrykkelig til uttrykk i Ecofact-rapport at det biologiske mangfoldet ikke i særlig grad vil være skadelidende blant annet fordi vegetasjon langs rørrasé er av triviell karakter.

FNF påstår at det i Ecofact-rapporten ikke er blitt vurdert påvirkningen av myrområdet. Dette er feil og det vises her til rapportens kapittel 5.1.3. og den underkapittel Vegetasjonstyper. Det siteres her direkte fra rapporten «myrene er i stor grad bakkemyrer av fattig fastmattemyr

(K3), med arter som stjernestarr, flaskestarr, bjønnskjegg, broddtorvmose, kjøttorvmose og fagertorvmose. Enkelte parti er fuktigere og kan føres til fattig mykmattemyr (K4) med høystarrutforming (K4c), med arter som lappvier, flaskestarr, dystarr, rødtorvmose og dvergtorvmose.» Det legges ikke til grunn i verken konsesjonssøknaden eller i utbyggingsplanene at det skal foretas noen drenering av myrområdene slik FNF Hordaland påstår. Det er for NGK Utbygging vanskelig å tolke dette utsagnet som annet enn et desperat forsøk på å hindre utbygging av de mer miljøvennlige vannkraftverkene uten å tenke over konsekvensene hvordan energietterspørselen i Europa ellers skal dekkes opp.

Det blir videre vanskelig å følge FNF Hordalands argumentasjon om at utbygging vil medføre en stor negativ belastning for friluftslivet i området, når det i samme setning også blir uttalt at «den omsøkte utbygginga ikkje vil vere til direkte hinder for utøving av friluftsliv i området». NGK Utbygging er av den klare oppfatning at tiltaket i liten grad vil påvirke friluftslivet i området. Dette er også en oppfatning som synes å være delt av FNF Hordaland, om ikke annet, i en noe kamuflert form.»

NVEs vurdering

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Kraftverket utnytter et nedbørfelt på 7,44 km² ved inntaket, og middelvannføringen er beregnet til 920 l/s. Effektiv innsjøprosent er på 2 %, og nedbørfeltet har ingen breer. Avrenningen varierer fra år til år med dominerende høst- og vårflommer. Laveste vannføring opptrer gjerne om vinteren. 5-persentil sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis 126 og 30 l/s. Alminnelig lavvannføring for vassdraget ved inntaket er beregnet til 34 l/s. Maksimal slukeevne i kraftverket er planlagt til 1,8 m³/s og minste driftsvannføring 90 l/s. Det er foreslått å slippe en minstevannføring på 100 l/s i perioden 1.5. til 30.9. og 26 l/s resten av året. Ifølge søknaden vil dette medføre at 77,6 % av tilgjengelig vannmengde benyttes til kraftproduksjon.

Med en maksimal slukeevne tilsvarende 195 % av middelvannføringen og foreslått minstevannføring på 100 l/s i perioden 1.5. til 30.9. og 26 l/s resten av året, vil dette gi en restvannføring på omtrent 206 l/s rett nedstrøms inntaket som et gjennomsnitt over året. Det meste av dette vil komme i flomperioder. Ifølge søknaden vil det være overløp over dammen 58 dager i et middels vått år. I 67 dager vil vannføringen være under summen av minste driftsvannføring og minstevannføring og derfor for liten til at det kan produseres kraft, slik at kraftstasjonen må stoppe og hele tilsiget slippes forbi inntaket. Tilsiget fra restfeltet vil i gjennomsnitt bidra med 24 l/s ved kraftstasjonen.

Produksjon og kostnader

Med bakgrunn i de hydrologiske dataene, som er lagt frem i søknaden, har søker beregnet gjennomsnittlig kraftproduksjon i Skarvagrovi kraftverk til omtrent 4,9 GWh fordelt på 1,9 GWh vinterproduksjon og 3,0 GWh sommerproduksjon. Byggekostnadene er estimert til 17,65 mill. kr. Dette gir en utbyggingspris på 3,59 kr/kWh.

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. NVE kommer frem til en vesentlig høyere byggekostnad enn det søker legger til grunn. Etter NVEs beregninger vil spesifikk utbyggingskostnad være på omtrent på 4,98 kr/kWh. Tallet er indeksjustert til prisnivå 1.1.2016 og har en usikkerhet på 20 %. Energikostnaden over levetiden (LCOE) er beregnet til 0,38 kr/kWh (usikkerhet i spennet 0,31-0,45). Energikostnaden over levetiden tilsvarende den verdien kraften må ha for at prosjektet skal få positiv nettonåverdi. Beregningene forutsetter en kalkulasjonsrente på 6 %, økonomisk levetid på 40 år og drifts- og vedlikeholdskostnader på 5 øre/kWh.

Legger man søkers tall til grunn, er det sannsynlig at tiltaket vil være lønnsomt dersom det inngår i elsertifikatsystemet. Dersom kostnadene blir slik som i NVEs kostnadsoverslag, blir prosjektet vesentlig dyrere og ligger godt over gjennomsnittet i forhold til andre småskala vannkraftverk som det er søkt konsesjon for de siste årene.

Landskap, friluftsliv og brukerinteresser

Skarvagrovi kraftverk er planlagt i et område som er godt kartlagt for landskapsverdier og for friluftsliv. Landskapsmessig hører Bergsdalen til landskapsregion 22 *Midtre bygder på Vestlandet*, underregion *Modalen/Eksingedalen og Evanger*. Regionen strekker seg fra Gjesdal i Rogaland til Tingvoll på Nordmøre. I grove trekk kan den ses som et belte mellom fjordmunningene og indre bygdene. Her inngår også flere mellomstore fjellområder mellom fjordløpene. Pga. regionens vide utstrekning varierer fjordenes omkringliggende landformer mye. I Aurland Naturverkstads rapport for Hordaland fylkeskommune: *Verdivurdering av landskap i Hordaland fylke*, ligger tiltaket i *Bergsdalen* som er kategorisert som *Elvedaler* og gitt middels verdi. Hele tiltaksområdet ligger i

Bergsdalsfjellene et friluftslivsområde som er kartlagt etter DN-håndbok 25/2004, og som har fått verdien svært viktig. I *Fylkesdelplan for små vasskraftverk i Hordaland* ligger Skarvagrovi i et område klassifisert som friluftsområde av stor verdi og øvre deler av tiltaket ligger i sårbart høyfjell med stor verdi.

Høringsuttalelsene til Skarvagrovi kraftverk er i hovedsak negative på grunn av konsekvenser for friluftsliv og landskap. Vaksdal kommune uttaler at tiltaket ligger i et svært viktig område for lokalt og regionalt friluftsliv, at Bergsdalsvassdraget er sterkt preget av vannkraftutbygginger fra tidligere og at det dermed er viktig å ta vare på urørte og særmerkede sidebekker. Fylkesmannen i Hordaland har fremmet innsigelse til prosjektet og fremhever at området har fått A-verdi for friluftsliv og sårbart høyfjell og at det ligger i et større sammenhengende område med urørt preg. Fylkesmannen påpeker også at tiltaket vil være godt synlig fra militærvegen og fra villmarksleiren ved Småbrekkevatnet. Hordaland fylkeskommune mener en utbygging av Skarvagrovi kraftverk vil være i strid med retningslinjene i *Fylkesdelplan for små vasskraftverk i Hordaland* og med *Klimaplan for Hordaland* siden tiltaket vil gå inn i sårbart høyfjell av stor verdi og et regionalt friluftsområde av stor verdi. Både Bergen og Hordaland turlag og FNF Hordaland fremhever områdets verdi for friluftslivet, både som oppgangsområde til Bergsdalsfjella og for villmarksleiren ved Småbrekkevatnet.

NGK Utbygging har svart på uttalelsene med blant annet å vise til Ecofactrapport 26 fra 2010. De mener rapporten dokumenterer at området kun har middels verdi for friluftsliv og sårbart høyfjell. NGK Utbygging mener at et småkraftverk med nedgravd rørgate ikke kan anses som et stort naturinngrep. De mener videre at samlet belastning på vassdragsnatur ikke bør være et selvstendig argument i konsesjonsspørsmålet.



Figur 1 Skarvagrovi sett fra Bergsdalsvegen - fylkesvei 314. Foto: Google Street View.

NVE mener det er liten tvil om at området har stor verdi både for friluftsliv og for sårbart høyfjell og ser ingen grunn til å betvile noen av kartleggingene som er gjort i området. Ecofact sin rapport inneholder en kartlegging og verdisetting av naturmangfold og omtaler hverken friluftsliv eller sårbart

høyfjell. NVE legger til grunn at Skarvagrovi er viktig i friluftsopplevelsen for folk som ferdes på militærvegen som går langs sørsiden av elva og for barn og unge som deltar på villmarksleiren ved Småbrekkevatnet. Elva er i tillegg et landskapselement i Bergsdalen og synlig fra Bergsdalsvegen fylkesvei 314. I OEDs retningslinjer for små vannkraftverk står det at følgende vurdering skal gjøres i enkeltsaksbehandling som berører friluftsområder av A-verdi:

«For områder som klassifiseres som friluftslivsområder av stor verdi vil det bli lagt vekt på å unngå tiltak som reduserer verdien for friluftslivet.»

Det presiseres at:

«Bl.a. (...) viktige nærområder for friluftsliv (som bl.a. er spesielt viktige for barn og unge) (...) vil være i fokus under konsesjonsbehandlingen.»

Det står videre at følgende inngrep bør unngås i områder med sårbart høyfjell:

- *«Inngrep i vassdrag som er del av sårbare høyfjellsområder, dersom muligheten for avbøtende tiltak er begrenset.*
- *Inngrep som er svært synlige og som etterlater varige sår i naturen.*
- *Store inntakskonstruksjoner og rørgater, både nedsprenget og i dagen. Det er viktig å vurdere alternative plasseringer av inntak samt muligheter for boring av vannvei – for å redusere negative virkninger og graden av konflikt.»*

NVE registrerer at det er stor uenighet mellom tiltakshaver og høringsparter angående påvirkningen på friluftslivet og landskapet. NVE mener det er særlig relevant å se på visuelle virkninger av en nedgravd rørgate og på fraføring av vann i Skarvagrovi. Terrenget hvor rørgata er planlagt er noe sidebratt. Dette medfører behov for en noe bredere anleggsbredde enn vanlig og et mer omfattende arbeid med å arrondere terrenget tilbake etter at rørgaten er lagt ned. Tiltaket ligger i overgangen mellom fjellbjørkeskog og høyfjellet, så selv om dalsiden er sørvendt og har gode solforhold, vil det ta lang tid før området gror til igjen etter endt anleggsarbeid. For friluftslivet vil området fremstå som et anleggsområde i lang tid etter at byggearbeidene er ferdigstilt.

I søknaden er det oppgitt at det vil være overløp over dammen i 58 dager i året. Det vil være stans i anlegget i 67 dager. Det vil si at det vil være 240 dager i året hvor det kun vil gå minstevannføring i Skarvagrovi dersom søkers forslag til nivå på minstevannføring legges til grunn. Dersom man kun ser på sommersesongen fra 1.5-30.9, vil det ifølge søknaden være overløp over dammen i 38 dager. I sommersesongen vil det være stans i anlegget i 18 dager og dermed vil vannføringen ikke være påvirket. 135 dager vil vannføringen være påvirket. NVE mener det er liten tvil om at en fraføring av vann vil redusere landskapsopplevelsen og friluftsopplevelsen av Skarvagrovi ved en eventuell utbygging.



Figur 2 Aktiviteter ved villmarksleiren ved Småbrekkevatnet. Skarvagrovi er synlig i bakgrunnen. Rørgata vil gå mellom klatreveggen og elva. Foto: Sveinung Klyve - Avis Hordaland.

Samlet vurdering

I Vaksdal kommune er det i dag 14 vannkraftverk i drift. Disse har en samlet installert effekt på 326 MW og gjennomsnittlig årsproduksjon på 1352 GWh. I tillegg har NVE gitt konsesjonsfritak for to kraftverk og konsesjon til ett kraftverk. Dersom disse tre kraftverkene blir bygget vil de ha en samlet produksjon på 16 GWh. I NVEs ressurskartlegging er det et teoretisk potensial for ytterligere 78 små vannkraftprosjekter i Vaksdal med en samlet installert effekt på 59 MW og produksjon på 242 GWh. NVE behandler nå seks saker i Vaksdal kommune og én sak i Voss kommune som del av *Småkraftpakke Vaksdal*. Dette er søknadene om Sædalen, Markåni, Bøge 3, Moko, Skarvagrovi og Oddmundsdalen kraftverk i Vaksdal og Møyåni kraftverk i Voss. De seks sakene i Vaksdal kommune omfatter ti av de 78 resterende kartlagte prosjektene i kommunen. Markåni og Oddmundsdalen kraftverk inkluderer mer enn ett prosjekt. NVE har ytterligere fem søknader om småkraftverk til behandling i Vaksdal. Disse sakene vil bli avgjort på et senere tidspunkt.

Vaksdal kommune omfatter flere ulike landskapstyper og landskapsrom. NVE mener det er naturlig å diskutere landskapsvirkninger i Bergsdalen som et samlet landskapsrom og å diskutere påvirkning på friluftsområdet med sårbart høyfjell i Kvamsfjella i vurderingen av Skarvagrovi kraftverk.

Vaksdal kommune mener at siden Bergsdalsvassdraget er sterkt prega av vannkraftutbygginger vil det være viktig å ta vare på sideelvene. Det er tre eksisterende kraftverk i hovedelva i Bergsdalen; Kaldestad, Fosse og Dale II. Disse tre kraftverkene har en samlet produksjon på rundt 900 GWh. Av sakene NVE nå har til behandling er det søknadene om Oddmundsdalen og Skarvagrovi kraftverk som ligger i Bergsdalen. Oddmundsdalen kraftverk vil berøre to elver; Oddmundsdalselva og Skarvaelva. Skarvagrovi kraftverk vil berøre Skarvagrovi. Av disse tre elvene er det to som er godt synlige

landskapselementer i Bergsdalen. Dette er Skarvagrovi og Skarvaelva. I NVEs ressurskartlegging er det ytterligere to kartlagte prosjekter i Bergsdalen som vil kunne berøre synlige landskapselementer; Geitebotn og Kaldåni. NVE har ingen søknader inne til behandling på disse to elvene.

NVE har i tidligere vedtak og innstillinger diskutert samlet belastning for friluftsliv og sårbart høyfjell i Kvamsfjella. NVE viser til innstillingene for Øystese kraftverk og for overføring av Vossedalsvatn til Samnangervassdraget som begge fikk positiv innstilling fra NVE og som nå er til behandling i OED. NVE viser også til vedtakene om Dukebotn, Kastdalselva og Skåro kraftverk, som alle fikk avslag. Vedtakene om Kastdalselva og Skåro kraftverk er nå under klagebehandling i OED. I de tidligere vedtakene og innstillingene fra NVE ble også de to søknadene i Bergsdalen diskutert. NVE mener det er naturlig å inkludere tre andre søknader som NVE har til behandling i denne vurderingen. Dette er søknadene om overføring av Svartavatn og Krokstjønnane til Torfinnsvatnet og søknaden om Møyåni kraftverk. NVE viser til sin tidligere vurdering av søknadene i området:

«NVE registrerer at det har vært mye motstand blant organisasjoner og institusjoner som forvalter landskap og friluftsliv til nye vannkraftverk i Kvamsfjella med tilhørende innfallsporter (blant annet Kvittingen, Øystese, Fykkesund og Bergsdalen). Dersom alle omsøkte kraftverk og overføringer i dette viktige friluftsområdet med sårbart høyfjell får konsesjon vil dette etter vårt syn utvilsomt medføre en stor ulempe for friluftsinteressene. I en totalvurdering av fordeler og ulemper for hvert enkelt tiltak mener NVE at fordelene av kraftverk med høy produksjon og fordelene av regulerbart kraft må tillegges større vekt enn fordelene av elvekraftverk med lav produksjon.»

Oppsummering for landskap, friluftsliv og brukerinteresser

NVE mener at Skarvagrovi kraftverk ligger i et sårbart høyfjellsområde av stor verdi og i et friluftsområde av stor verdi. NVE mener at en utbygging av Skarvagrovi kraftverk vil medføre et inngrep som vil gi varig sår i naturen i et sårbart høyfjellsområde og at landskapsopplevelsen vil reduseres både for folk som ferdes gjennom Bergsdalen og for folk som oppsøker Skarvagrovi. NVE mener at en fraføring av vann i Skarvagrovi vil medføre ulemper for friluftsliv langs militærvegen og for friluftsliv for barn og unge ved villmarksleiren ved Småbrekkevatnet. NVE mener tiltaket vil være i strid med OEDs retningslinjer for sårbart høyfjell og i strid med OEDs retningslinjer for friluftsliv. NVE vil legge stor vekt på virkninger for landskap, friluftsliv og brukerinteresser i vurderingen av konsesjonsspørsmålet for Skarvagrovi kraftverk.

Samfunnsmessige fordeler

En eventuell utbygging av Skarvagrovi kraftverk vil gi 4,9 GWh i et gjennomsnittså. Denne produksjonsmengden regnes som mindre enn vanlig for et småkraftverk. Småkraftverk utgjør et viktig bidrag i den politiske satsingen på fornybar energi. Det omsøkte tiltaket vil gi inntekter til søker og grunneieren og generere skatteinntekter. Videre vil Skarvagrovi kraftverk styrke næringsgrunnlaget i området og vil dermed kunne bidra til å opprettholde lokal bosetning.

Oppsummering

Skarvagrovi kraftverk vil produsere 4,9 GWh i et gjennomsnittså og ha en utbyggingskostnad som er over gjennomsnittet for småkraftverk. I vedtaket har NVE lagt vekt på at Skarvagrovi kraftverk vil gi varige sår i et sårbart høyfjellsområde med stor verdi og i et område som har stor verdi for friluftsliv. NVE konstaterer også at kommunen, fylkeskommunen og Fylkesmannen alle er imot at det skal gis konsesjon til Skarvagrovi kraftverk. Etter NVEs vurdering vil ikke de positive sidene ved en

utbygging i form av omtrent 4,9 GWh/år i fornybar energi overstige ulempene tilknyttet Skarvagrovi kraftverk.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at ulempene ved bygging av Skarvagrovi kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt.

NVE har ikke funnet det nødvendig å diskutere tiltaket opp mot andre allmenne interesser slik som kulturminner og naturmangfold da tiltakets negative virkninger for landskap og brukerinteresser alene var nok til å avslå søknaden. NVE har dermed heller ikke vurdert tiltaket opp mot prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12.

Øvrige forhold som er tatt opp av høringspartene gjelder i større grad krav til vilkår og avbøtende tiltak eller andre forhold som ikke er av betydning for vår konklusjon. Grunnet avslaget er ikke disse drøftet her.

